

**ಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ|| ಯತೀಂದ್ರ ಎಸ್. ರವರ ನಿಯಮ 72ರ
ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: 130ಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ.**

ಪ್ರಶ್ನೆ:

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರುಗಳಿಗೆ ಡೀಮ್ಸ್ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇವರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರ ನೀಡಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಉತ್ತರ:

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ (ಸಿವಿಲ್) ಸಂಖ್ಯೆ: 202/1995 ರಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 12.12.1996ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಅರಣ್ಯ' ಮತ್ತು "ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಗಳು" ಕುರಿತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸದರಿ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವಂತೆ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅರಣ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 02 FFM 1997, ದಿನಾಂಕ: 10.01.1997 ರನ್ವಯ ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 05.04.1997 ಮತ್ತು 25.09.1997 ಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಚಿಸಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಸಮಿತಿಯು ಸದರಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (ಎ) ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳಂತೆ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯ (ಬಿ) ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ((ಎ) ನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮವಾರು ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 270 FGL 2002, ದಿನಾಂಕ: 25.09.2002 ರನ್ವಯ ಪುನರ್ ರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಪುನರ್ ರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಘಂಟು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸದೇ ಗುರುತಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪುನರ್ ರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 185 FAF 2011, ದಿನಾಂಕ: 15.05.2014 ರನ್ವಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ, ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗೀಯ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುವರೆದು, ಸದರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು, ಗ್ರಾಮವಾರು ಹಾಗೂ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ ವಾರು ಒಟ್ಟು 3,30,186.93 ಹೆ. ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 185 FAF 2011 ದಿನಾಂಕ: 05.05.2022 ರನ್ವಯ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ **(ಅನುಬಂಧ-1)**. ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ (ಸಿವಿಲ್) ಸಂಖ್ಯೆ: 1164/2023 ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ದಿನಾಂಕ: 19.02.2024 ಹಾಗೂ ದಿನಾಂಕ: 04.03.2025 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶದನ್ವಯ ಹಾಗೂ ವನ (ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಏವಂ ಸಂವರ್ಧನೆ) ನಿಯಮಾವಳಿ 2023 ರ ನಿಯಮ 16(1) ರನ್ವಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯಗಳು; ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವೆಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 185 FAF 2011 ದಿನಾಂಕ: 06.03.2025 ರನ್ವಯ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. **(ಅನುಬಂಧ-2)**.

ಸದರಿ ಆದೇಶದಂತೆ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಿ ರವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೋಜಿನಿ / ಪರಿಶೀಲನೆ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವೆಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಖ್ಯೆ: ಅಪಜೀ 20 ಎಫ್‌ಎಎಫ್ 2026



(ಈಶ್ವರ ಬಿ. ಖಂಡೆ)

ಅರಣ್ಯ, ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಚಿವರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ವಿಷಯ: ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸುವ ಕುರಿತು.

ಓದಲಾಗಿದೆ:-

1. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 02 FFM 1997, ದಿನಾಂಕ: 10-01-1997.
2. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 270 FGL 2002, ದಿನಾಂಕ: 25-09-2002.
3. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: FEE 185 FAF 2011, ದಿನಾಂಕ: 15-05-2014.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:-

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ (ಸಿವಿಲ್) ಸಂಖ್ಯೆ 202/1995 (ಗೋಧವರ್ಮನ್ ತಿರುಮಲಪಾಡ್ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರರು) ರಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ:12-12-1996ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಅರಣ್ಯ' ಮತ್ತು "ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಗಳು" ಕುರಿತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸದರಿ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವಂತೆ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅರಣ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.

"it has emerged at the hearing, that there is a misconception in certain quarters about the true scope of the Forest (Conservation) ACT-1980 (for short the Act) and the meaning of the word 'forest' used therein. There is also a resulting misconception about the need of prior approval of the Central Government, as required by section 2 of the Act, in respect of certain activities in the forest area which are more often of a commercial nature. It is necessary to clarify that position.

The Forest Conservation Act, 1980 was enacted with a view to check further deforestation which ultimately results in ecological imbalance; and therefore, the provisions made therein for the conservation of forests and for matters connected therewith, must apply to all forests irrespective of the nature of ownership or classification thereof. The word 'Forest' must be understood according to its dictionary meaning. This description cover all statutorily recognised forests, whether designated as reserved, protected or otherwise for the purpose of section 2(i) of the Forest Conservation Act. The term 'forest land', occurring in section 2, will not only include "forest" as understood in the dictionary sense, but also any area recorded as 'forest' in the Government record irrespective of the ownership. This is how it has to be understood for the purpose of Section 2 of the Act. The provisions enacted in the Forest Conservation Act, 1980 for the conservation of forests and the matters connected therewith must apply clearly to all forests so understood irrespective of the ownership or classification thereof".

The Hon'ble Supreme Court further ordered that - "Each State Government should constitute within one month an Expert Committee to:

- (i) identify areas which are forests, 'irrespective' of whether they are so notified, recognised or classified under any law, and irrespective of the ownership of the land of such forest;
- (ii) identify areas which were earlier forests but stand degraded, denuded or cleared; and
- (iii) identify areas covered by plantation trees belonging to the Government and those belonging to private persons".

Each State Government would constitute a committee comprising of the Principal Chief Conservator of Forests and another senior officer to oversee the compliance of this order and file status reports.

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಿನಾಂಕ: 12-12-1996 ರ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ (1) ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ದಿನಾಂಕ: 02-04-1997 ರಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ: 05-04-1997 ಮತ್ತು 25-09-1997 ಗಳಂದು ಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಸದರಿ ಅಫಿಡವಿಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿನ "ಅರಣ್ಯ" ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸರ್ವೆ ಮತ್ತು ಗಡಿ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಕಾರ್ಯವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅರಣ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಇತರ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು, ಗ್ರಾಮವಾರು, ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಗುರುತಿಸಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು (ಜಿಲ್ಲಾವಾರು, ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು, ಗ್ರಾಮವಾರು, ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ವಾರು) ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಚಿಸಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಫಿಡವಿಟ್‌ರನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಫಿಡವಿಟ್‌ರನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ 46,32,615 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು (ಎ) ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳಂತೆ ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯ (ಬಿ) ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ((ಎ) ನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮತ್ತು

ಗ್ರಾಮವಾರು ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯವು ಖಾಸಗಿ ಅರಣ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅಥವಾ ದಟ್ಟ ಮರಗಳುಳ್ಳ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಆದರೆ, ಅಧಿಸೂಚಿತ ಅರಣ್ಯವಾಗಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಓದಲಾದ (2) ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ, ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪುನರಾರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 (REC-1) ಅನ್ನು ರಚಿಸಿತ್ತು. ಸದರಿ ಪುನರರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ಒಟ್ಟು 9,94,881.11 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳನ್ನು ಡೀಮ್ಡ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪುನರರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಘಂಟು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸದೇ ಗುರುತಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪುನರರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ಗುರುತಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ, ವಿಭಾಗೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಓದಲಾದ (3) ರಲ್ಲಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುವರೆದು, ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ (3) ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ, "The Committees will verify/review the areas included as 'Deemed Forests' in the report of Revised Expert Committee-I. The total extent of deemed forests should be categorised into a) Statutory forests b) recorded as 'forest' in Government records c) areas which are 'forests' as per dictionary definition based on field verification as per the criteria and methodology approved at Para (11) of Preamble. The Committees will also consider those areas not included in the Revised Expert Committee report as deemed forest, but eligible for inclusion based on Government records or approved field criteria" ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ (3) ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಪುನರರಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯ -1ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ 9,94,881.11 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ವಯ ಅರಣ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರಣಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ಕೂಡುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿನ ದೋಷಗಳು (Totalling & Conversion Errors)	82,089.96
2.	ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆ (Survey numbers repetition)	27,604.61
3.	ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Government land not available in survey number)	43,357.50
4.	ಖಾಸಗಿ ಪಟ್ಟಾ (Private Patta)	38,796.20
5.	ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ/ನಮೂನೆ-50 ಮತ್ತು 53ರಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಜೂರಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು/ಪುನರ್ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Survey number not present/form 50 & 53 grants public community use/ rehabilitation area)	30,615.20
6.	ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ (Reserve forest area)	1,35,111.30

7.	ಕರೆತೀರ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ, ಶಾಲಾ ನೆಡುತೋಪು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, (Tank fore shore, institutional, school plantation etc.,)	21,583.59
8.	ಸ್ಟ್ರಿಪ್ - ಕಾಲುವೆ ನೆಡುತೋಪು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಬದಿ ನೆಡುತೋಪು (Strip- canal plantation and road side plantation)	27,300.68
9.	2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶ (Less than 2 hectares)	10,949.67
10.	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮರಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶ (areas less than 50 trees per hectare)	1,62,073.52
11.	ಇತರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ /ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Area transferred to other divisions/Departments)	21,030.02
12.	ವಿವಿಧ ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ (Forest as per various statutory provisions)	1,72,814.66
	ಒಟ್ಟು	7,73,326.91

ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ (3) ರ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಮಾನದಂಡಗಳಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳು ಪುನರಾಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ -1 ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ 9,94,881.11 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕೂಡುವುದರಲ್ಲಿ (Totalling Errors), ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ (Conversion Errors), ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ (Categorisation Errors) ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ (Survey Number Errors) ದೋಷಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಖಾಸಗಿ ಪಟ್ಟಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್, ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಕರೆತೀರ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ, ಶಾಲಾ ನೆಡುತೋಪು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, ಸ್ಟ್ರಿಪ್ - ಕಾಲುವೆ ನೆಡುತೋಪು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಬದಿ ನೆಡುತೋಪು, 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶ, ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗೆ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮರಗಳಿರುವ, ಇತರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ/ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿವಿಧ ಶಾಸನಬದ್ಧ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ,

2,21,554.20 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ, ಆದರೆ ಪುನರಾಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗದೇ ಇರುವ 1,08,632.73 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಸೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿ ಪುನರಾಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ಗುರುತಿಸಿದ 9,94,881.11 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ವಯ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಗುರುತಿಸಿರುವ 2,21,554.20 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪುನರಾಚಿತ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ-1 ರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗದೇ ಇರುವ ಆದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ 1,08,632.73

ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಟ್ಟಾರ 3,30,186.93 ಹೆಕ್ಟೇರ್ (2,21,554.20+1,08,632.73) ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

**ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಅಪಜೀ 185 ಎಫ್‌ಎಎಫ್ 2011,
ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 05-05-2022**

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಿಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ವಯ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿ, ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಲಗತ್ತಿಸಿರುವ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿನ 3,30,186.93 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ "ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು (Deemed Forests)" ಎಂದು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆದೇಶಾನುಸಾರ
ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ,

(ಎಂ. ಸತ್ಯವತಿ)

ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಲಾಖೆ

ಅನುಬಂಧ

(ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಅಪಜೀ 185 ಎಫ್‌ಎಎಫ್ 2011, ದಿನಾಂಕ: 05-05-2022 ರ ಅನುಬಂಧ)

ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪರಿಭಾವಿತ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರ:

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
1.	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	317.90
2.	ಬೆಳಗಾವಿ	11078.50
3.	ಬಳ್ಳಾರಿ	12135.36
4.	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	3416.49
5.	ರಾಮನಗರ	3389.99
6.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	2166.04
7.	ಬೀದರ್	16954.19
8.	ಚಾಮರಾಜನಗರ	7514.07
9.	ಕೋಲಾರ	4986.70
10.	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	20016.99
11.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	52900.11

12.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	10066.00
13.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	12181.78
14.	ದಾವಣಗೆರೆ	2017.37
15.	ಧಾರವಾಡ	497.89
16.	ಗದಗ	420.86
17.	ಹಾಸನ	18091.53
18.	ಹಾವೇರಿ	2518.39
19.	ಕಲಬುರಗಿ	12832.23
20.	ಯಾದಗಿರಿ	2133.29
21.	ಕೊಡಗು	10298.58
22.	ಕೊಪ್ಪಳ	13302.42
23.	ಮಂಡ್ಯ	32958.95
24.	ಮೈಸೂರು	6430.13
25.	ರಾಯಚೂರು	9003.41
26.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	36968.79
27.	ತುಮಕೂರು	13388.64
28.	ಉಡುಪಿ	10769.02
29.	ವಿಜಯಪುರ	325.23
30.	ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	1106.08
ಒಟ್ಟು		330186.93

(ಎಂ. ಸತ್ಯವತಿ)

ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಲಾಖೆ

PR-179

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ವಿಷಯ:- 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ನೀಡಲು ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸುವ ಕುರಿತು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:-

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು ಅರಣ್ಯ, ಜೀವಿಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ, ಜೀವಿಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆ (ಸರ್ಕಾರಿ/ಸರ್ಕಾರೇತರ, ಕಂಪನಿಗಳು, ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ)ಗಳಿಗೆ ತಲಾ 1.00 ಲಕ್ಷ ನಗದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಾಗಿ ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಜಿ/ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಲೆನಾಡು/ ಕರಾವಳಿ ವಲಯ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಕೊಡಗು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು), ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯ (ಮಂಡ್ಯ, ರಾಮನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ತುಮಕೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ವಲಯ (ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಾವೇರಿ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ವಿಜಯಪುರ, ವಿಜಯನಗರ,

PROCEEDINGS OF THE GOVERNMENT OF KARNATAKA

- Subject** To constitute Expert Committees at the District Level, Revenue Divisional Level and the State Level, to prepare consolidated record of lands on which the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 is applicable, in pursuance of the Rule 16 (1) of Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules 2023 and in furtherance of the order of Hon'ble Supreme Court dated 19.02.2024 in Writ Petition (Civil) No. 1164 of 2023 read with WP (C) No. 202 of 1995 thereof.
- Read**
1. Government order No: FEE 185 FAF 2011, Bangalore, Dated: 15.05.2014
 2. Government order No.: FEE 185 FAF 2011, Bangalore. Dated: 05.05.2022
 3. Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 and Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules, 2023
 4. The Hon'ble Supreme Court Order dated 19th February, 2024 in Writ Petition (Civil) No. 1164 of 2023

PREAMBLE:

1. Hon'ble Supreme Court in T N Godavarman Thirumulpad vs Union of India and others in Writ Petition (Civil) No. 202 of 1995 case had directed the State Governments to constitute Expert Committees to inter-alia identify areas, which are forests irrespective of whether they are so notified, recognized or classified under any law and irrespective of the ownership of the land.

Accordingly, Govt. of Karnataka had constituted Expert Committee-I vide its Order No. FEE 2 FFM 97 dated 10.01.1997 with a mandate to study and submit the report as per the directions of Apex Court Order dated 12.12.1996. The Expert Committee-I submitted its report to Government on 02.04.1997.

After examining the report of Expert Committee-I, Government of Karnataka, had filed an Affidavit before Hon'ble Supreme Court on 05.04.1997 read with Affidavit dated 25.09.1997 based on the recommendations of Expert Committee-I.

The Central Empowered Committee (CEC) of the Supreme Court of India had made certain observations pertaining to the information submitted in the said affidavit and in view of these observations of CEC, the Government vide its Order No. FEE 270 FGL 2002 dated 25.09.2002 had constituted Revised Expert Committee-I to submit a report. Accordingly, the Revised Expert Committee-I had categorised the 'forest' into 'Notified Forests' (33,23,854 Ha) and 'Deemed Forests' (9,94,881 Ha).

2. Government of Karnataka vide its Order No. FEE 185 FAF 2011, Bangalore, dated: 15.05.2014 read at (1) had constituted the District Level Committees, the Revenue Divisional Level Committees and the State Level Committees to verify / review the areas included as 'Deemed Forests' in the report of Revised Expert Committee-I. The

committees were asked to categorise the "Deemed Forests" in the report of Revised Expert Committee-I into

- (a) Statutory Forests
- (b) Recorded as "forests" in Government records
- (c) Area which are Forests as per dictionary definition, based on the field verification as per the criteria and methodology, specified in the Order No. FEE 185 FAF 2011, Bangalore, Dated: 15.05.2014.

Based on the report submitted by District Level Committees, Government of Karnataka had submitted an Affidavit dated 11.01.2022 to Hon'ble Supreme Court pertaining to the Deemed Forests identified as per the field criteria and the same was taken on Record in the IA No. 44942/2019 vide Record of Proceedings dated 18.08.2023.

Moreover, the Government of Karnataka declared 'the Deemed Forests' based on the report of the District Level Committees, vide its Order No. FEE 185 FAF 2011, Bengaluru, Dated: 05.05.2022 read at (2) with an extent of 3,30,186.93 Ha.

3. Now, the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 has come into force on 1st day of December, 2023 read at (3), wherein Section 1A stipulates the following:

"Act to cover certain land. - (1) The following land shall be covered under the provisions of this Act, namely: -

- (a) the land that has been declared or notified as a forest in accordance with the provisions of the Indian Forest Act, 1927 or under any other law for the time being in force;
- (b) the land that is not covered under clause (a), but has been recorded in Government record as forest, as on or after the 25th October, 1980:

Provided that the provisions of this clause shall not apply to such land, which has been changed from forest use to use for non-forest purpose on or before the 12th December, 1996 in pursuance of an order, issued by any authority authorised by a State Government or a Union territory Administration in that behalf.

Explanation. — (i) For the purposes of this sub-section, the expression "Government record" means record held by Revenue Department or Forest Department of the State Government or Union territory Administration, or any authority, local body, community or council recognised by the State Government or Union territory Administration;"

Further it is to state that, Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules, 2023 has also come into force on 1st Day of December, 2023 wherein **Rule 16 (1)** stipulates the following:

"Miscellaneous- (1) For the purpose of explanation of government records provided under subsection (1) of section 1A of the Adhiniyam, the State Governments and Union territory Administrations, within a period of one year, shall prepare a consolidated record of such lands, including the forests like areas identified by the Expert Committee constituted for

this purpose, unclassified forest lands or community forest lands on which the provisions of the Adhiniyam shall be applicable”.

The Hon'ble Supreme Court vide its Order dated 19th February, 2024 in Writ Petition (Civil) No. 1164 of 2023, read at (4) had inter-alia observed that *“The Expert Committees which are constituted in pursuance of Rule 16 by the States/Union Territory Administrations shall duly bear in mind the work of identification which was carried out by the Expert Committees in pursuance of the directions in T N Godavarman case. This shall however not preclude the Expert Committees from expanding the ambit of forest lands which are worthy of protection, particularly having regard to the coverage as specified in Section 1A of the amended statute read with Rule 16(1).”*

Further, Hon'ble Supreme Court in the above Order has also observed that *“...While being guided by the provisions of the statute and those contained in Rule 16, the State Governments as well as Union Territory Administrations shall peremptorily ensure compliance with the ambit of the expression ‘forest’ as explained in the decision in T N Godavarman”.*

4. In view of the above it is clear that
 - a. Consolidated record of lands on which the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 is applicable shall have to be prepared by every State Government and Union territory.
 - b. Section 1A(1)(a) of the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 covers all lands that are **declared or notified** as Forests in accordance with the provisions of Indian Forest Act 1927 or under any other law for the time being in force.
 - c. Section 1A(1)(b) of the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023, along with the explanation and read with rule 16 (1) of Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules, 2023 covers all lands,
 - (i) That have not been covered under Section 1A(1)(a) but have been **recorded in Government records** as on or after the 25th October, 1980 subject to the proviso mentioned in the Section 1A(1)(b).
 - (ii) Forests like areas {Forest as understood in the **dictionary sense** (Deemed Forest)}, unclassified Forest lands or community lands.
5. In light of the above, the Expert Committees at the District Level, Revenue Divisional Level and the State Level may be constituted in pursuance of the Rule 16 (1) of Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules 2023, similar to the one which were constituted vide order FEE 185 FAF 2011, Bangalore, dated 15.05.2014, to prepare consolidated record of lands on which the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023 is applicable. The District Level Committees while carrying out the said task shall have to categorise forests into *three mutually exclusive categories (declared or notified, recorded in Government records, Forests like areas)* as mentioned in the para 4.
6. Following are proposed to be the **Terms of Reference (TOR)** of District Level Committees: -

- a. To prepare consolidated record of lands **declared or notified as Forests** as per the provisions of Karnataka Forest Act 1963, Karnataka Forest Rules 1969 or under any other law for the time being in force.

In case the land has been declared or notified as Forests as per the provisions of Karnataka Forest Act 1963, Karnataka Forest Rules 1969 or any other Forest law in vogue, the jurisdictional Deputy Conservator of Forests shall provide the said information to the **District Level Expert Committee**.

In case of lands that have been declared or notified as Forests under laws other than Karnataka Forest Act 1963, Karnataka Forest Rules 1969 (Eg. Lands declared or notified as forests as per the provisions of Karnataka Land Revenue Act 1964), the same has to be provided to the District Level Committee by the jurisdictional Deputy Commissioner.

The said information as far as possible shall be provided village wise, survey number wise.

- b. To prepare consolidated record of lands that have not been covered under Section 1A(1)(a) (i.e. not covered under 'a' of this Para) but, have been **recorded in Government record as Forest** as on or after the 25th October, 1980, subject to the proviso mentioned in the Section 1A(1)(b) of the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023.

In case of lands that have been recorded as forest in Government records held by Forest department (Eg. Unclassed Forests reflected in Working Plans), jurisdictional Deputy Conservator of Forests shall provide the said information to the District level Committee.

In case of lands that have been recorded as forest in Government records held by Revenue department as well as by any authority, local body, community or council recognised by the State Government, the jurisdictional Deputy Commissioner shall provide the said information to the District Level Expert Committee.

The said information shall be provided village wise, survey number wise.

- c. To prepare consolidated record of lands which are Forests like areas (**Forests as understood in the dictionary sense (Deemed Forest)**).

In this regard, the Government Order No. FEE 185 FAF 2011, Bangalore, dated 15.05.2014, had clearly enunciated the field criteria for determining the "forest" as understood in the dictionary sense. Based on which areas were identified as 'Deemed Forests' and the same was declared so, vide Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bengaluru, dated 05.05.2022 covering an extent of 3,30,186.93 Ha.

However, the said declared Deemed Forest lands list has to be re-visited due to the following reasons:

- i. Some of the areas included in this list do not meet the criteria as stipulated in Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bangalore, dated 15.05.2014.
- ii. Some of the areas which qualify to be Deemed Forests, as per the field criteria stipulated in Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bangalore, dated 15.05.2014, have not been included in the said list.
- iii. Some of the areas which are declared or notified or recorded as forest have been included in the said list.

- iv. In cases where the identified Deemed Forests did not cover entire Survey No. but covered only part of it; in such cases exact identification of Deemed Forests on ground has not been carried out.

In light of the above, the District Level Committees (DLCs) shall review/ verify the Deemed Forests list declared vide Government Order No: FEE 185 FAF 2011, Bengaluru, dated 05.05.2022 and revise the list by

- a. Removing areas which do not fulfil the field criteria as enunciated in GO FEE 185 FAF 2011 Bangalore dated: 15.05.2014.
- b. Removing areas which have already been declared or notified or recorded as forests.
- c. Including areas which fulfil the above stated criteria but have been left out in the existing list.
- d. Carrying out joint survey to identify Deemed Forests on ground, in cases where the identified Deemed Forests did not cover entire Survey No. but covered only part of it.

The said information shall be provided village wise, survey number wise.

Further, the DLCs shall take help of Joint survey / verification teams, to be constituted at Taluka level with Tahsildar, Range Forest Officer, Revenue Surveyor etc., as members, for carrying out the above tasks. Maps pertaining to Joint survey / verification should also be submitted by District Level Committee along with consolidated record of Forests like areas.

The District Level Committee shall use the Remote Sensing and GIS inputs, Survey inputs, field verification etc. to prepare consolidated record of forests like areas based on the criteria specified in Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bangalore, dated 15.05.2014.

While identifying the areas which qualify to be part of "Forests" as understood in dictionary sense, the technical inputs like geo-referenced village level maps overlaid with satellite imagery reflecting the land use including forest cover etc. provided by the Karnataka State Remote Sensing Applications Centre (KRSAC), which is the nodal agency for Remote Sensing and Geo-Spatial Information System (GIS), should be mandatorily taken into consideration. KRSAC shall provide all DLCs the Remote Sensing and Geo-Spatial Information System (GIS) based technical input to all the District Level Committees, while finalising the identification of Forest like areas (i.e. Deemed Forests).

Any modification in the existing Deemed Forest list (Declared vide Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bengaluru, dated 05.05.2022) needs to be mandatorily substantiated by District Level Committee with survey maps, satellite imagery etc.

7. These Expert Committees, which are constituted in pursuance of Rule 16 (1) by the States / Union Territory Administrations shall duly bear in mind the work of identification which was carried out by the Expert Committees in pursuance of the directions of Hon'ble Supreme Court in WP No. 202/1995 (T N Godavarman Thirumulpad vs Union of India). (i.e. (1) Expert Committee-I (2) Revised Expert Committee-I (3) District Level Committees; Revenue Divisional Level Committees and State Level Committees).

The Expert Committees may refer to the Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bangalore, dated 15.05.2014 for any clarity required while preparing the said consolidated records of lands.

Now, in light of the above facts, the Government of the Karnataka has examined all aspects and decided to issue the following order:-

GOVERNMENT ORDER NO: FEE 185 FAF 2011.

Bangalore, dated:06-03-2025

After careful examination of all the above aspects and in pursuance of the Rule 16 (1) of Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Rules 2023 and in furtherance of the order of the Hon'ble Supreme Court dated 19th February, 2024 in Writ Petition (Civil) No. 1164 of 2023, the Government constitutes the following committees:

(A) District Level Committee:

- a) Deputy Commissioners of the District - Chairperson
- b) Chief Executive Officer, Zilla Panchayat
- c) Deputy Conservator of Forests (Territorial) at District Headquarters - Convenor
- d) Deputy Conservator of Forests (Territorial)/Wildlife, where the district has two or more divisions.
- e) Deputy Directors of Land Records concerned.
- f) Deputy Director, Horticulture Department
- g) District Social Welfare Officer

(B) Revenue Divisional Level Committee:

- a) Regional Commissioner of the Revenue Division- Chairperson
- b) Chief Conservator of Forests of the Forest Circle stationed at Revenue Divisional Headquarters - Convenor.
- c) Chief Conservators of Forests of the Territorial Circles in the Revenue Division.
- d) Joint Directors of Land Records

(C) State Level Committee:

- a) Additional Chief Secretary / Principal Secretary to Government, Forest, Ecology and Environment Department- Chairperson
- b) Principal Secretary to Government, Revenue Department – Co-Chairperson
- c) Principal Secretary, Horticulture Department, Bengaluru
- d) Principal Chief Conservator of Forests (HoFF)
- e) Principal Chief Conservator of Forests (EWPRT & CC)
- f) Revenue Commissioner, Revenue Commissionerate, Bengaluru
- g) Commissioner for Survey Settlement and Land Records
- h) Additional Principal Chief Conservator of Forests, Land Records
- i) Additional Principal Chief Conservator of Forests, Working Plan - Convenor

1. The Expert Committees at the District Level, Revenue Divisional Level and the State Level shall prepare consolidated record of lands on which the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980, with Amendments made in 1988 and 2023, is applicable. These Expert Committees while carrying out the said task shall have to categorise forests

into three mutually exclusive categories (declared or notified, recorded in Government records, Forests like areas (Deemed Forests)) as mentioned in para 4 of the preamble.

2. Following shall be the **Terms of Reference (ToR)** of the District Level Committee (DLC): -
 - a. To prepare consolidated record of lands **declared** or **notified** as Forests as per the provisions of Karnataka Forest Act 1963, Karnataka Forest Rules 1969 or under any other law for the time being in force.
 - b. To prepare consolidated record of lands that have not been covered under 'a' of this Para but, have been **recorded** in Government record as Forest as on or after the 25th October, 1980, subject to the proviso and the explanation mentioned in the Section 1A(1)(b) of the Van (Sanrakshan Evam Samvardhan) Adhiniyam, 1980 with Amendments made in 1988 and 2023.
 - c. To prepare consolidated record of lands which are Forests like areas (Forests as understood in the **dictionary sense** (Deemed Forests)) by reviewing, verifying and revising the Deemed Forests notified vide Government Order No: FEE 185 FAF 2011, Bengaluru, dated 05.05.2022.

With regard to ToR, the DLC shall refer to para (6) of the preamble of this Government Order and shall also refer to Government Order No: FEE 185 FAF 2011 Bangalore, dated 15.05.2014 for any clarity required while preparing the said consolidated record of forest lands.

DLC shall duly bear in mind the work of identification, which was carried out by the Expert Committees in pursuance of the directions of Hon'ble Supreme Court in WP No. 202/1995 (T N Godavarman Thirumulpad vs Union of India), (i.e. (1) Expert Committee-I (2) Revised Expert Committee-I (3) District Level Committees; Revenue Divisional Level Committees and State Level Committees).

The DLCs shall also work as per the guidelines/ clarifications issued by the State level Committee.

3. The DLCs will organise field teams to prepare consolidated record of forests like areas (Forests as understood in the **dictionary sense** (Deemed Forests)) by reviewing, verifying and revising the Deemed Forests list declared, vide Government order No.: FEE 185 FAF 2011, Bangalore, Dated: 05.05.2022. The field criteria at para (11) of the preamble of the Government order No. : FEE 185 FAF 2011, Bangalore, Dated: 15.05.2014, shall be applied while finalising the said list.

The consolidated record of forest lands prepared by District Level Committees should be placed before Hon'ble District In-charge Minister for review, subsequent to which it shall be placed in the District KDP Meeting before submitting it to State level Committee, through the Revenue Divisional Committee.

The District Level Committees may meet as many times as required. But a monthly review is mandatory, as the task assigned herein should be completed within six months.

4. The Revenue Divisional Level Committee will review, monthly, the progress of the District Level Committees.
5. The State level Committee will review the progress and issue further guidelines / clarifications as deemed necessary for preparation of consolidated record of forest lands.

6. On completion of preparation of consolidated record of forest lands, a report shall be placed before the Cabinet for consideration and after approval by the Cabinet, an Affidavit will be accordingly filed before the Hon'ble Supreme Court.

BY ORDER AND IN THE NAME OF THE
GOVERNOR OF THE KARNATAKA


(SHIVAPRAKASH)

UNDER SECRETARY TO GOVERNMENT,
FOREST, ECOLOGY AND ENVIRONMENT
DEPARTMENT

TO:

- 1) Principal Secretary to Government, Revenue Department.
- 2) Secretary, Horticulture Department, Bengaluru.
- 3) Principal Chief Conservator of Forests (HoFF).
- 4) Principal Chief Conservator of Forests (EWPRT & CC).
- 5) Additional Principal Chief Conservator of Forests, Land Records.
- 6) Additional Principal Chief Conservator of Forests, Working Plan.
- 7) Revenue Commissioner, Revenue Commissionerate, Bengaluru.
- 8) Commissioner for Survey Settlement and Land Records.
- 9) Regional Commissioner of the Revenue Divisions.
- 10) Chief Conservator of Forests of the Forest Circles.
- 11) All Deputy Commissioners of the Districts.
- 12) All Chief Executive Officer, Zilla Panchayat.
- 13) Deputy Conservator of Forests (Territorial) all Forest Divisions.
- 14) Deputy Conservator of Forests (Wildlife), all Wild life Divisions.
- 15) Joint Directors of Land Records.
- 16) Deputy Directors of Land Records concerned.
- 17) Deputy Director, Horticulture Department.(Through Director, Horticulture)
- 18) District Social Welfare Officer.(Through Commissioner, Social Welfare)

FOR INFORMATION:

- 1) PS to Hon'ble Minister Forest, Ecology and Environment Department.
- 2) PS to Hon'ble Minister Revenue Department.
- 3) PS to Chief Secretary to Government of Karnataka.
- 4) PS to Additional Chief Secretary to Government, Forest, Ecology and Environment Department.
- 5) PS to Principal Secretary to Government, Forest Department.
- 6) Deputy Secretary, Forest, Ecology and Environment Department.